

Wyrok z dnia 29 marca 2001 r.

I PKN 318/00

Możliwość dalszego zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć (art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.) należy odnosić do tych wszystkich nauczycieli, którzy mają wymagane kwalifikacje do nauczania po dokonaniu w szkole zmian organizacyjnych, niezależnie od tego jakich przedmiotów i w jakich klasach (oddziałach) dotychczas nauczali.

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszkowski, Sędziowie SN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Barbara Wagner (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2001 r. sprawy z powództwa Krystyny T. przeciwko Szkole Podstawowej w C. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 3 lutego 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Jeleniej Górze wyrokiem z dnia 10 listopada 1999 r. [...], uznał za bezskuteczne przeniesienie Krystyny T. w stan nieczynny przez dyrektora Szkoły Podstawowej w C.

Sąd ustalił, że powódka od 1 stycznia 1982 r. była zatrudniona w zbiorczej Szkole Podstawowej w C., skąd od dnia 1 września 1996 r. została przeniesiona do Szkoły Podstawowej w C. W dniu 27 maja 1999 r. otrzymała oświadczenie woli o przeniesieniu jej z dniem 1 września 1999 r. w stan nieczynny. Krystyna T. ukończyła Technikum Rolnicze w B. oraz Studium Pedagogiczne dla Nauczycieli Szkół Podstawowych w J.G. W roku szkolnym 1998/1999 pozwana Szkoła była placówką ośmioletnią z oddziałem przedszkolnym. Zatrudniała sześciu nauczycieli posiadających wymagania kwalifikacyjne do nauczania w klasach od I do III oraz w oddziale przed-

szkolnym. Oddział przedszkolny prowadziła powódka w wymiarze 25 godzin tygodniowo. W klasach I-III zajęcia prowadziły Katarzyna P.-S., Dorota G. i Joanna C.-N. w wymiarze po 21 godzin. Pod koniec roku szkolnego Ilona S. zgłosiła zamiar powrotu z urlopu wychowawczego.

Z dniem 1 września 1999 r. Szkoła Podstawowa w C. została przekształcona w placówkę o strukturze organizacyjnej klas I - VI. W roku szkolnym 1999/2000 zlikwidowano klasę siódmą. Nie dokonano żadnych zmian w strukturze organizacyjnej klas od I - III oraz w oddziale przedszkolnym. W przydziale przedmiotów nauczania i godzin lekcyjnych nauczanie w oddziale przedszkolnym przydzielono Ilonie S. Na wniosek tej nauczycielki z dniem 2 września 1999 r. rozwiązany został z nią stosunek pracy przez porozumienie stron. Na okres od 1 do 4 września zawieszono oddział przedszkolny. Przewidziano jego przydzielenie Monice K., która miała powrócić z urlopu wychowawczego. Nie rozpoczęła ona jednak pracy, gdyż urodziła kolejne dziecko i do marca 2000 r. przebywała na urlopie macierzyńskim. Na ten czas zatrudniona została Jolanta D. Do czasu powrotu ze zwolnienia lekarskiego Katarzyny P.-S. w klasie II nauczala Anna G. zatrudniona 1 września 1999 r. na podstawie umowy o pracę na czas określony.

W ocenie Sądu, zmiany organizacyjne nie obejmowały nauczania początkowego, wobec czego nie zachodziła konieczność przeniesienia powódki w stan nieczynny. Zmiany te nie uniemożliwiły zatrudnienia powódki w pełnym wymiarze pensum dydaktycznego. Przy ocenie możliwości dalszego zatrudnienia nauczyciela nie jest ważne to czy zmniejsza się ogólna liczba nauczycieli, ale to „czy wszyscy nauczyciele danej specjalności mogą po zmianach organizacyjnych być zatrudnieni w pełnym wymiarze zajęć”. Powrót z urlopu wychowawczego nie może być uznany za okoliczność przewidzianą w art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. Bez znaczenia jest też okoliczność, że powódka ma najniższe kwalifikacje pedagogiczne, skoro nie zachodzą ustawowe przesłanki do przeniesienia jej w stan nieczynny.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 3 lutego 2000 r. [...] zmienił ten wyrok (zaskarżony apelacją przez Szkołę Podstawową w C.), w ten sposób, że powództwo oddalił. Sąd uznał ustalenia stanowiące faktyczną podstawę rozstrzygnięcia za prawidłowe. Do niewadliwie ustalonego stanu faktycznego Sąd pierwszej instancji właściwie zastosował art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela, jednak błędnie go interpretując. Sąd Rejonowy nieprawidłowo przyjął,

że zmiany organizacyjne w pozwanej szkole nie dotyczyły powódki. Zmiany organizacyjne, o których stanowi art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela nie dotyczą konkretnego nauczyciela lub etatu. Nie mogą być odnoszone także do konkretnego oddziału, a w konsekwencji do nauczycieli uczących w tym oddziale. Zlikwidowanie klasy VII spowodowało konieczność zmniejszenia liczby etatów i w efekcie zmniejszenia kadry nauczycielskiej w skali całej szkoły. Należało zatem dokonać wyboru nauczyciela do przeniesienia w stan nieczynny. Szkoła zatrudniała sześciu nauczycieli posiadających uprawnienia do nauczania w oddziale zerowym lub w klasach I - III. Strona pozwana miała prawo wyboru do przeniesienia w stan nieczynny powódki. Prawidłowość tego wyboru podlega kontroli sądu tylko pod względem niedyskryminacji nauczyciela. Spośród sześciu nauczycieli powódka miała najniższe kwalifikacje zawodowe. Od 17 lat nie podejmowała żadnych działań w kierunku uzupełnienia wykształcenia. Pozostałe nauczycielki mają wykształcenie wyższe w zakresie nauczania początkowego i wychowania przedszkolnego (Ilona S. ukończyła Studium Nauczycielskie w tym zakresie). Dla oceny zasadności przeniesienia nauczyciela w stan nieczynny bez znaczenia jest podnoszona przez powódkę okoliczność, że poszczególni nauczyciele mają godziny ponadwymiarowe.

Krystyna T. zaskarżyła ten wyrok kasacją. Wskazując jako jej podstawę naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela „polegającą na przyjęciu, iż zmiany organizacyjne określone w tym przepisie nie odnoszą się do sytuacji konkretnego nauczyciela, skoro przymiotnik ‘uniemożliwiający’ wymaga aby zachodził związek przyczynowy pomiędzy tymi zmianami a możliwością dalszego zatrudniania nauczyciela”, wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji lub o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Pełnomocnik skarżącej wywodziła, że pomiędzy zmianami organizacyjnymi a sytuacją konkretnego nauczyciela musi zachodzić związek przyczynowy, na co wskazuje sformułowanie użyte przez ustawodawcę we wskazanym przepisie. Nie ma podstaw do twierdzenia przeciwnego. Likwidacja klas VII i VIII oraz utworzenie gimnazjum nie dotyczyły nauczania w klasie „0”. Na miejsce powódki nie zatrudniono żadnej z nauczycielek uczących dotychczas w szkole, lecz osobę z zewnątrz, która ze szkołą nigdy nie pozostawała w stosunku zatrudnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.), przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny uzasadniają zmiany organizacyjne polegające na zmniejszeniu liczby oddziałów, jeżeli w związku z tym nie jest możliwe dalsze zatrudnienie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć. Przepis ten używa liczby pojedynczej, co mogłoby sugerować związek zmiany organizacyjnej z konkretnym etatem (nauczycielem). Tak jednak nie jest. Po pierwsze, liczba pojedyncza używana jest także wówczas, gdy przepis dotyczy ogółu nauczycieli jako grupy zawodowej (np. art. 6, 10, 18, 23, 26, jak również sam tytuł ustawy). Po drugie, możliwość dalszego zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć należy odnosić do tych wszystkich nauczycieli, którzy mają kwalifikacje do nauczania po dokonaniu zmian organizacyjnych, niezależnie od tego jakich przedmiotów i w jakich klasach nauczali dotychczas. W rozpoznawanej sprawie bezsporny jest fakt formalnej likwidacji klas VII i VIII oraz likwidacji faktycznej klasy VII.

Podniesione w uzasadnieniu kasacji okoliczności związane z organizacją nauczania w oddziale przedszkolnym pozwanej Szkoły w roku szkolnym 1999/2000, wynikiłe z rozwiązania stosunku pracy z Iloną S. i urodzenia dziecka przez Monikę K., a także zatrudnienie na ten czas nie będącej uprzednio nauczycielem w szkole Anny G., dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy nie miały znaczenia, albowiem nie stanowią przesłanek zastosowania art. 20 ust. 1 Karty i nie mieszczą się w zarzucie uchybienia temu przepisowi. Mogłyby one mieć znaczenie prawne tylko w kontekście niezastosowania wobec skarżącej instytucji przywrócenia do pracy przewidzianej w art. 20 ust. 7 Karty Nauczyciela. Przepis ten nie stanowił jednak prawnej podstawy rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku, a powołane w kasacji okoliczności jego podstawy faktycznej.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====